

מסורת הש"ס

(א) [לקמן נב, צ] צס"א: וכיון
שהורגין,

הגהות הב"ח

(א) גמ' אי דארוו נטענא
 וכו' אי דלא אמו נטענא
 דלחטיון אלא נטענא
 דנפשיהו אפי' כן גזל נמי.
 ג"כ ע"ל דף נ' נחמ' (ב)
 מודה לוי: (ג) שם ממתי ליה
 לרידה ולחמיה: (א) שם
 סלקא דעתא אמינא אב לבן
 דאמלו: (ד) רשב"ם ד"ה אי
 דאמו וכו' דמי אמר אמי
 זכיתי: (ה) תוב' ד"ה פעמים
 וכו' דלא אמינא דלדד זכבה
 מבינה הוה אמר: (ו) ד"ה
 ירד וכו' כי אמר בני הוה:

מוסף תוספות

א. עיין מוס' ר"ד מ"ה
דמחמ' על פסוק ו'. ב. כגון
שהחוקים בן ארץ שיש
שנים בשדה זו. רמז וינה.
ג. קאמר שבתר' ר"ל
ד'י ואמר אומן אץ ל'
חזקה לצדדין קתני. א'
מחזור. ה'. ד. עיין
רמב"ם. ו'. כיון שאבי
אמר יר בה חזק וימא
טענינן לר' אצ"פ שבאה
ליל א' מיד הגולן אביו
שלא היה לו חזקה. רמז
וינה. ו"ל דאפ"י החזק
אביו בגלולת פ' שדה זו,
שהוציא למעשר מחרבה
באונס, אפשר היה שירשה
מאביו וחטף וירדיה חטף.
רמב"ם.

קצבן. ערב קצבן שקבל המעות מידו של מלוה ותן לידו של לווה ויחזירו לו דמי שילם הנלוה יפרע תחלה. אבל ערב קצבן אין לערב תחלה עד שיעמיד מלוה ללוה בדיון ויחזירוהו לשלם ואין לו מה לפרוע ואז יגבה מה הערב: אמרי לה מעיה. כמו מערב: ואמרי לה אינו מעיה.

ערב: ואמרי לה אינו מעיד.

דלכתי נוגע צעות הוא דינחא
 ליה לנוקמא תרוייהו ארעתא
 צידיה ללוה כי היכי ליהווי ליה
 טובא וזיבורית וצינויות דכי
 אלא אלא מלוה למגבי צינויות דקבלן
 דקבלן צינויות ללוא ליה אלא
 דקבלן צינויות ללוה והלכך הוה נוגע
 צעות דאי לא הוה ללוה צינויות לא
 מלוה אלא מצינויות דקבלן
 הוה דינחא לכלל מאן דבעי
 צעות ברישא. אבל בערב סתם ליכא
 למימר הכי דכל כמה דאית ליה ללוה
 למיפרע מידי ואפי' זיבורית לאו כל
 כמכמיהא דמלוה למיהדר גבי ערב
 דקבלן צינויות צינויות (לקמן דף ע"ב
 ע"ב). וצנויות צנויות: אומן און
 חזק. דקדמי מתני' [מכ]: אכל בן
 של אומן. ובגון שאין הבן אומן יש לו
 חזקה ודמפרש לקמן: גולן. לקמן
 ממפרש הכי דמי יש שמפרש שהחזק
 על שדה זו וזהאי שדה הוא
 דאין לו חזקה ויש שמפרש לקמן בגון
 ופחות נפשות על עסקי ממון והלכך
 חזקה על שום קרקע של
 חזקה: אי דאסו. הכן
 צנויות צנויות דלחזקוהו דלמרי אצני
 הורשה לנו ומש"ה בן גולן אין לו
 חזקה דכי האי גוונא אין טוענין
 ללוא למכח חזקה אלא קאית ואיהו
 טעין מאפי און יורש דצנוה
 מניין קאית ידי דליהמניה ע"י מינה
 אמר (י) וצנוה מינה הלכך חזקה

שאיין עמה טענה היא שהרי אין לאבא חזקה וגם הבן הבא ממנו אין חוקתו חזקה וכיון דמכח אביוהון קאמו אפילו הני בן אומן וכן האריס נמי לא ליהוי להו חזקה: **אלא בטענה דנפשייהו.** אנא זבנתה מיניך: **לא צריכא.** דקאמו בטענתא דאביוהון וכגון דלאמרו עדים בפנינו אבדוהו לו המערער לאציהן של אלו שמכרו להם הלכך הני בן אריס וכן אביוהון אירא להו למיר קושטא קאמרי בטעמין אציו לקוח ממנן שהרי אבדוהו והולתא בעל דין נכאח עדים אבל בן גולן אע"ג דלדרי האי מערער לאציו לא מהימן לומר לקוח הוא ביד אבי ואפי' בחיי אביו אם גתנו לבן שהרי הוא מתוך פחד הודה לו לגולן דכרז כהנא כו' אבל בן גולן של גולן י' לו חזקה אי' אתי בטענה דאביו דטעין מחזי ירשמי ואבי אלא היה גולן ודי האי גויגא טוענין ליורש דאילו היה אציו קיים הוה טעין מעין זבנתה ולא הוה אציו בטענתא דאביו אף נון טעון בשביל הירוש' וירשא דקמי אומן אין לו חזקה דליהי עדי הודאה וללמדנין קמתי: אי לאו דאדרי ליה. נגזל לגולן: הוה ממעיל ליה לדידיה ולאמריה **לשחזור.** היה מוסר אותו ואת חמורו לפקיד כדמתרגמינן (במדבר טו) [לן חמור אחד מהם נשאתין לא חמורא דחד מנהון שחרית דסתם גולן גברא אלמא הו': **פעמים שאפילו בן גולן י' לו חזקה.** ואע"ג דלא' אתי בטענה דנפשיה איני דמי כגון דקא' אתי בטענתא דאבא דאביו בטענה מחזי אבי אציו יורש ואיהו לא היה גולן ומיגו דמאי לאמרו זבנתה מיניך כ' אמר נמי קמי הירשאה לאבי ואבי הורשני נאמן בחזקה שיש עמה טענה מעלייתא היא: ל"א כתוב בספרים **פעמים שכן בנו של גולן נמי אין לו חזקה וכגון דאטי בטענתא דאבא דאביו.** ששאי' אציו גולן היה. ושיניהם אמר אבל הראשון נראה שאמר רבא ואלא האחרון: **היינו דמי גולן.** אותו שאין לו חזקה: על שדה זו. וצ"ההוא שדה הוא דאין לו חזקה אבל בשאר שדות י' לו חזקה: כגון שכן צים פלוני שהורגין כו'. אנשי רשעים היון שהיה מכיר בזה רק שחלש שחזקת הורשין? נפשות על עסקי ממון אין להן חזקה בשום קרקע בעולם שכל אדם ירא למחוז בזה. והי"ל כדמיינו: יד' **באומנות.**

שבו ממחוק זה יש לו חוקה: בן שחלק הפליג מאביו ואין סמוך עוד
לאדם אע"ג דמנן (לעיל דף מג.) לא לאיש חוקה בנכסי אשתו ולא לאשה
יש להן חוקה זה על זה: סלקא דעמך אמינא אחולי אחיל. האב גבי
דלא מחיל: אלא אשה שנאגרשה פשיטא. דמחוקת בנכסי בעלה וכו'

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מז.

עין משפט
גר מצוה

קבו א מיי פטיו מהל
 עוזתו וזל י מיי כ"מ
 סמו עליו קט טושיע
 יס"ל מיי פטיו יס"ה
 קסח ב ד ה ו ז ח י מיי
 פ"ד מהל טונו הל
 ג ד ה סעו הל טושיע
 ח"מ יס" קנז
 קסח ט י מיי פ"ה שם
 הל י א סמו שם
 טושיע ח"מ יס" קטט ספיף
 י:
 קע ב ח י מיי שם
 טושיע שם ספיף כח:
 קפא ל מיי שם הל י
 טושיע שם ספיף ח:
 קעמ ב מיי שם הל ט
 טושיע שם ספיף ד:
 קענ ב מיי שם טושיע שם
 ספיף י ועיין גטושיע
 אה"י שם פ:
 אה"י שם פ:

רבינו גרשום

קבלן מא. דינינה דקלן
אשכנזי למולח והלוחו ואז
אמר להם המלח ולפרעו
מן הקבלן ועשוי כל
שדוהו של לה ששכרבים
לקבלן עד שיפרע חובו:
אמרו לה מעיד. לזה
אמר ויש לזה שדה
אחרת כשעלה חובו חזק
מן ששדורני ליה להחשא
לאו נוגע הוא: ואמרו לה
דאפי' אתי אפי' שדורני
לזה לקבלן ולקדמן מן
שכרנה קדמו תדוריה ביד
לזה שדה לו ויתר מדה
לפרע: בן אומן. וכן ארס
בן כחא ויש לה
חוקה: אי דאקתי ויש בנים
שכרנה אבהון. דאמרי
לזה תדוריה לנו. אמרי
אריא בן גולן דאין לו
חוקה אפי' בן אומן לו
חוקה נמי לא ליהר חוקה.
ויש דאמי כבנה שפשיהו
דאמרי כבנה אפי' בן
מגולן נמי ליהר ליה חוקה:
כפנינו חדה לו. ומכרס כל
אריא בן אריא בן גולן
דבניה תתליהו אבהון
לזה חוקה למרס בן
אומן וכן אריא בן אתו
שכרנה אבהון חוקשא
המכורס (וכי' תוחש
הוא חבל מקוס מן מן חצי
שורה ואכל כסא כסא חצי
תיבוס) [וכן תתליהו. ויש
בן גולן אפי' דאריא
דריס חוקה המכורס לגולן
שכרנה לו ליה חוקה
חוקה דמכמה ביתא
דאמרי ליה דריס משכמי
דא לא חזר ליה דריס מלישן
לעיל. ומשכמי ליה ולתמרה
לתשור. שילך עד חמור
באנרי חוקה עכרת
שדורני מלמנמנין לא
חמור א' [מהם נשאתי לא
המור דאן מנחן שדורני.
וכמו נה לתשורתי. ולא
נחוקה לו. אבל בן
שכרנה של גולן א' חוקה
בכנה דאבוה יש לו חוקה
דאבוה לא חזר הוה: ירד
אמנחור. ויש שמוחיה
יש לו חוקה: בן שחלק.
שנתן לו אבי חלק בחייו
והוא מחייו שנתן אחת
ויתר על חלק שנתן לו
אביו ב' שנים כן אשח
שדורנישח חוקה ויהיה
שדורנישח חוקה: ויש הרן
כלל ארס. שיש הרן
חוקה: דיא חזר חלק
(ל. ח.) היה תפירות לו
שדורני לא חזר חוקה:

קבלן אמרי לא אינו מעיד. אע"ג דאית ליה ארעא אחרימי תימא דמאי נפקא מינה דאי אמי מלוו וטריף את של קבלן קבלן ואחרימי קבלן וקטריף את של לווה כיון דאית ליה ארעא אחרימי ואין נראה לומר כגון שיש לקבלן ביטויים והוא ארעא שרוף להעיד עליה נמי ביטויים ארעא ארעא אחרימי

כִּדְלִי אֶמְרִי לְךָ מִיִּידָה וְאֶמְרִי לְךָ אֶשְׁנִי מִיִּידָה

קבצן אמרי ליה מעיד ואמרי ליה אתו מעיד
אמרי לה מעיד כערב דמי ואמרי לה אינו
מעיד דניחא ליה דלהוו בידיה תרווייהו דכי
אתי בע"ה מאי דבעי שקיל אמר רבי יוחנן
אומן אין לו חזקה בן אומן יש לו חזקה
ארים אין לו חזקה בן ארים יש לו חזקה
גולן יובן גולן אין לחן חזקה יבן בנו של
גולן יש לו חזקה היכי דמי אי א^ה אתו בטענתא
דאבוהון אפילו הנך נמי לא אי דלא אתו
בטענתא דאבוהון אפילו בן גולן נמי לא
צריכא ידקא אמרי עדים בפנינו הודה לו
הנך איכא למימר קושטא קא אמרי האי
אע"ג דאורי נמי לא מהימן כדרב כהנא
דאמר רב כהנא אי לא דאורי ליה הוה ממשי
ליה ^ה ולחמריה לשחורד אמר רבא הפעמים
שאפילו בן בנו של גולן נמי אין לו חזקה
היכי דמי כגון דקא אתי בטענתא דאבא
דאבוה היכי דמי גולן אמר רבי יוחנן כגון
שהוחזק על שדה זו בגולנותא ורב חסדא
אמר כגון דבית פלוני שהורגין נפשות על
עסקי ממוין תנו רבנן באומן אין לו חזקה ירד
מאומנותו יש לו חזקה ארים אין לו חזקה
לירד מאריסותו יש לו חזקה ^ה בן שחלק
ואשה שנתגרשה הרי הן כשאר כל אדם
בשלמא בן שחלק איצטריך סלקא דעתך
אמינא ^ה אחולי אחיל גביה קמ"ל דלא אלא
אשה שנתגרשה פשיטא לא צריכא
במגורשת

ולחממיה לשחור אבל לא גרסינן כגון דקאמרי עדים דהא אי אירכ
עדים דלודי ליה דמיניה זצנה א"כ אומן וארים גופייהו יהו נאמנים^א
ועוד כיון דאירכ עדים בן ארים בן אומן למה לריכס להחזיק
בצלא חוקה נמי מוקמינן לה בידייהו כיון דאירכ סהדי. ר"ת:
פ'עמים שבין בן גולן אין לו חוקה בגין דקאמרי בשעתא דאבא
דאבוב. תימה לריי דלמאי אין לו חוקה הא טוענין
לירוש והוא ליה למימר דלמא אי הוא אציו קיים דהיינו בן גולן הוא
טועין אלא הדר זצנתה מינק ונראה לריי דגרס פשיטא שבין גולן יש
לו חוקה בגין דקאמרי בטעמא דלכאוי דהוא אציו הגולן^ב וקמ"ל
דלשע"ג שהיתה צד מי שאין לו חוקה דהיינו אציו הגולן מ"מ ש"ו
וחוקה כיון שאמר שהיתה של אבי אציו^ה ויש ליישב גירסא דרשונה פעמי'
דבין בן גולן אין לו חוקה והכי פירושה כגון דלמא בטעמא דלכא
דלכאוי ואומר שאמר לו אציו דהיינו בן הגולן שהניחה לו הגולן אציו
דלמא איתא דהדר (ה) זצנתה מינק הוא א"ל אגא זצנתא אי נמי נראה
לריי דלא טוענין לירוש כי האי גוונא דמילתא דלא שכיחא היא כי
הייכי דלמר בסוף המוכר את הבית (לקמן דף ע: ושם ד"ה מאן) דלא
טוענין ליתמי נאכנס משום דמילתא דלא שכיחא היא והא דקאמר לעיל
[בין] בן גולן בן אומן אי לו חוקה היינו דקאמר משום דלמר בפנינו
ההוא ודלכאיה משום כי להוכיח דשמעה לה לאו האי אין לו חוקה כיון
דמעמיכא בצורת אומנות ואריסות וגולנות אלא ליהי:

יִרְדְּ מֵאֲמוֹנוֹת יִשׁוּ אוֹ חֻקָּה. מֵיָּמֵינוּ לִפְרֵשׁ מֵאֲמוֹת כָּלִים שֶׁנֶּחֱזַק לָאִמֵּר שִׁירָה מֵאֲמוֹנוֹת דּוֹמִיָּה לְדָרִים שִׁירָה מֵאֲרִיסוֹת אִי נִמֵּי אֲפִילוֹ אֲמוֹת כָּלִים שֶׁנֶּחֱזַק לֹא בִּשְׁעֵי שִׂמְיָה עֵרִיץ אֲמוֹן וְהוּא שֶׁשֶּׁה אַחֵר אֲמוֹנוֹת כִּי כִּי שֶׁהוּא רִגִּילוֹת שֶׁמִּחִירָם לְבַעֲלִים וְנִרְאָה דֶּבֶן אֲמוֹן נִמֵּי דִּאֲמֵר לְעֵלִי לֵאמֹר לוֹ חֻקָּה כִּי אֲמֵר ^(א) בִּשְׂפִינֵי הָוִדָּה הַיְּדִי אַחֵר שֶׁשֶּׁה אַחֵר מוֹת אֲבִירֵי דָאִשׁ לֹא חָזַק כִּי אֲמֵר לֵאמֹר נִאֲמָן בְּמִינֵנוּ אִי בְּעֵי אֲמֵר לְקוֹם הוּא צִדִּי דָאִשׁ טַעֲמֵן נִמֵּי לְקַחְמָהּ מִמֶּךָ לֹא הִיא נִאֲמֵן:

מגורשת

(א) חולי צ"ל הפירות שאכל הבן ולא מערער וכו'.